

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
lesv, Cvrsvs Theologicvs**

iln decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Secvndam Secvndæ, & Tertiam Partem D. Thomæ

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

Qvæst. XCVII. Vtrum Extrema, Vnctio sit verum Ecclesiæ Sacramentum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94839)

vno modo praesens, independenter à suo effectu, potest rursus reddi alio modo praesens per eundem summum effectum, neque in hoc apparet vllum inconueniens. Deinde homini iustificato redditur prior gratia ratione priorum meritorum. At priuatio gratiae, qua consistit in indiuisibili secundum se, inducit solum ratione peccati subsequenter, vt liquet ex tota responsione ad 1. Postremo fundamentum conclusionis, & ratio discriminis reddita in eadem illa responsione concludunt, nec de potentia Dei absoluta, fieri posse, vt vel non reuiuifcant priora merita per iustificationem, vel redeant priora peccata ratione relapsus. Quod quidem cedit potius in maiorem Diuinae potentiae commendationem, vtpote non potentis iustificare peccatorem, eique reconciliari imperfectè, aut scilicet, quod facit imperfectio potentiae humanae; sed tantum realiter, ac perfectè, quod est proprium perfectissimae potentiae. Quare moderni illi Theologi audiendi nequaquam videntur, quatenus adherent nimium modo operandi humano, cum agitur de modo operandi Diuino, eoque quodammodo diuinissimo in remissione peccatorum, vt dictum est quaest. 5. de iustificatione.

INCIPIVNT QVÆSTIONES
de Sacramento Extremæ Vnctionis.

QVÆSTIO XCVII.

*Vtrum Extrema Vnctio sit verum Ecclesiae
Sacramentum?*

IDEATUR non esse. 1. Quia non legitur in sacris litteris institutum fuisse à Christo Domino tale sacramentum, nec in sacramentis veteris legis, quae fuerunt figuratiua sacramentorum nouae legis, reperitur sacramentum, aliquod assimilatiuum Extremæ Vnctionis, qua vtitur Ecclesia. Ergo Extrema Vnctio non est verum nouae legis sacramentum institutum à Christo Domino.

2. Diuus Dionysius, exponens cap. 2. Eccles. Hierarch. sacramenta à Christo Domino instituta, non meminit Extremæ Vnctionis; Immo ipsum excludit à numero sacramentorum, dum statuit cap. 3. Omne sacramentum, esse, vel ad purgandum, vel ad illuminandum, vel ad perficiendum. Nihil enim horum praestat Extrema Vnctio, vt colligitur ex eodem ibidem. Quia purgationem, & illuminationem soli tribuit Baptismo, vtriusque verò perfectionem soli Confirmationi, & Eucharistiae. Nullus igitur effectus sacramentorum proprius superest, quem conferat Extrema Vnctio.

3. Vnctio infirmorum, quam praescribit Iacobus Apostolus cap. 5. epistola sua, est eiusdem rationis cum ea Vnctione, qua Marci 6. 13. perhibetur, vsos fuisse Discipulos in subsidium infirmorum, vt aperte significant, inter alios, Beda, Theophylactus, Lyranus, Dionysius Carthus. Franc. Lucas, & alij in dictum caput Marci, dū alteram alteri Vnctioni adiungunt, & vtramque simul exponunt, tanquam pertinentem ad eandem rem. Vnctio autem de qua meminit Marcus, non erat verum sacramentum, vt communiter docent Authores, & tanquam indubitatum supponunt, atque ex eo efficaciter conuincitur, quia passim adhibebatur quibusvis agrotis etiam non baptizatis. Ergo nec Vnctio, de qua loquitur Iacobus, est verum sacramentum. Nullum autem est fundamentum pro astringenda ratione sacramenti in

R. P. de Esparza Curs. Theol. Tom. II.

Extrema Vnctione, secluso illo Iacobi testimonio, Quia videlicet vnice nituntur assertores huius sacramenti, omnesque aliae auctoritates, quae in eandem rem adducuntur.

4. Vnctio Extrema, quam adhibet Ecclesia moribundis, pluribus substantialiter differt ab Vnctione, de qua loquitur Iacobus Apostolus, quia Apostolus pluraliter inducit Presbyteros ad infirmum; eius deinde saluationem attribuit soli Presbyterorum orationi, & non etiam Vnctioni; rursus orationis efficaciam fundat in fide orantium; ac demum eiusmodi subsidium ponit Apostolus pro quouis indiscriminatim infirmo. Quae omnia patebunt clarè ex verbis Apostoli paulò post producendis. Ecclesia autem vnicum tantum Presbyterum adhibet pro vngendo vnoquoque infirmum, eumque putat esse sufficientem pro effectu desiderato, tametsi haereticus sit, & careat consequenter omni vera fide; eundemque effectum attribuit Vnctioni non minus, quam orationi; solisque demum moribus applicat istiusmodi Vnctionem. Quae patent ex communi sensu Theologorum, & ex Pontificali Romano. Ergo, Vnctio Extrema, qua vtitur Ecclesia, non est verum sacramentum, tametsi tale esset Vnctio, de qua loquitur Iacobus.

5. Extrema Vnctio constituitur actione vngendi, tanquam materia, & oratione vngentis, tanquam forma. Vnicuique autem infirmo adhibentur plures Vnctiones inuicem discontinuae; cum totidem orationibus distinctis inter se adaequate, vt patebit in quaestione sequenti. Ergo Extrema Vnctio, vt esset verum Ecclesiae sacramentum, non tamen esset vnum numero, pro vnoquoque subiecto, sed realiter multiplex.

Art. 1. Respondetur. Proponenda sunt initio verba Iacobi Apostoli, quibus praecipue nititur fides, & notitia huius sacramenti. Iacobus autem cap. 5. 14. Epistola sua sic habet: *Infirmatur qui in vobis, inducat Presbyteros Ecclesiae, & orent super eum, vngentes eum oleo in nomine Domini, & oratio fidei saluabit infirmum, & alleviabit eum Dominus, & si in peccatis sit, dimittentur ei.* In quibus exprimuntur clarissime omnia, ad rationem veri nouae legis sacramenti, spectantia. Primum enim exprimitur Vnctio olei, quod est symbolum significatiuum nitoris conscientiae, vt apparet ex verbis Florentini indicatis supra, quaest. 52. art. 1. circa sacramentum confirmationis, idemque tradit Conc. Trid. circa hoc sacramentum sess. 4. cap. 1. de eodem, his verbis: *Nam Vnctio (olei, de quo loquitur) aptissime Spiritus Sancti gratiam, qua inuisibiliter anima agrotantis inungitur, repraesentat.* Eandem significationem continet in se expressius oratio Presbyteri, vt patebit quaest. sequenti. Additur deinde promissio gratiae alleviantis, & saluantis infirmum, atque remittentis peccata, idque ex vi vnctionis, & orationis. Quibus videlicet praemissis subinfertur eiusmodi effectus, tanquam procedens ex ipsis, atque existens dependenter ab eisdem, quod clarè denotat particula, & ter repetita post inductionem Presbyterorum, atque Vnctionem infirmi; & *saluabit, & alleviabit, & dimittentur*, haec autem constituunt re ipsa rationem veri nouae legis sacramenti, vt liquet ex dictis supra in communi, quaest. 1. Constat igitur ex praedictis Iacobi verbis Extremam Vnctionem esse verum Ecclesiae sacramentum; ita vt sola ista vox sacramentum in illis desideretur, quae etiam ipsa desideratur in sacris litteris, pro reliquis sacramentis. Pro nullo namque sacramento significando, vsurpatur in illis ista vox, sed sola exprimitur res ipsa, cui deinde eadem vox opportunè accommodata est. Nusquam verò res ipsa sacramenti

T t 2

clarius,

clarius, aut distinctius, exprimitur, quam exprimitur res huius sacramenti in verbis Iacobi. Per absurdum igitur negatur, extremam Vnctionem esse verum Ecclesiæ sacramentum à Lutheranis, & Calvinistis, & olim à Vvaldensibus agnoscentibus alia Ecclesiæ sacramenta.

Art. 2. Verum hanc eorum absurditatem præter auctoritatem productam, ratio quoque ipsa efficacissime demonstrat. Credi enim absque manifestissima absurditate non potest, alicui alij mortalitatis nostræ imbecillitati, ac indigentia subuenisse misericordiam Diuinam peculiari sacramento, & nullo nihilominus eiusmodi beneficio prouidisse ultimæ vitæ mortalis periodo, pro qua est summa Diuinæ subuentionis necessitas. Quam rationem placet exprimere significantissimis Concilij Tridentini verbis, loco nuper indicato in procemio. *Primum itaque, inquit, circa illius (huius sacramenti) institutio nem, declarat & docet, quod clementissimus Redemptor noster, qui seruis, quouis tempore voluit de salutaribus remediis aduersus omnia omnium hostium tela esse prospectum, quemadmodum auxilia maxima in sacramentis alijs præparauit quibus Christiani conservare se integros, dum viuerent ab omni grauiori spiritus incommodo possint; ita Extremæ Vnctionis sacramento finem vitæ, tanquam firmissimo quodam presidio munivit. Nam etsi aduersarius noster occasiones per omnem vitam querat, & capiet, ut deuorare animas nostras quoquomodo possit; nullum tamen tempus est, quo vehementius ille omnes sue versutia nervos intendat ad perdendos nos penitus, & à fiducia etiam si possit, Diuinæ misericordiæ deturbandos; quam cum impendere nobis exitum vitæ perspiciat. Nullum igitur tempus est pro quo, promptius, certius, ac confidentius credendum sit, prouidisse nobis benignissimum Dominum peculiare sacramentum, quod esset firmissimum, aduersus insidias diaboli tunc, vel maxime, ac sauiissime furentis presidium, atque leuamen miseris mortalibus, corpore pariter, & animo tunc, vel maxime vexatis. Institutum itaque est istud sacramentum à Christo Domino, ut definiunt Conc. Florent. in decreto Eugenij. §. septem sunt, & §. quintum sacramentum, & Trid. sess. 7. can. 1. de sacramentis in genere, & sess. 14. prædicto cap. 1. & can. 1. tametsi non certò constet, quo determinatè tempore institutum fuerit.*

Art. 3. Ex iis, quibus D. Iacobus descripsit istud sacramentum, & ex iis, quæ eiusdem causalitati attribuentur infra quæst. 100. deduci potest hæc ipsius definitio, quasi metaphysica, cui in quæst. sequenti adicietur definitio alia, quasi physica: Extremæ Vnctio est Sacramentum finaliter perfectum remissionis peccatorum. Cui definitioni plerimum suffragantur verba Concilij Tridentini in prædicto procemio: *Quod (Sacramentum Extremæ Vnctionis) non modo poenitentia, sed & totius Christianæ vitæ, quæ perpetuo poenitentia esse debet, consummatum existimatum est à Patribus, cum igitur effectus poenitentia sit remissio peccatorum atque consummatum, alicuius dicatur, quod est ultimo perfectum eius, & effectus ad quem ordinatur, atque Extrema Vnctio adhibetur in fine vitæ; rectè dicitur ipsam esse finaliter perfectam remissionis peccatorum. Accedit non modo indigentiam remissionis peccatorum, sed etiam periculum saluationis, atque angustias, & vexationem animæ, & corporis, quibus per saluationem, alleviationem, ac dimissionem, subuenit hoc sacramentum, prouenire ex peccatis, quæ ante eius susceptionem supponuntur, saltem loquendo per se iam esse remissa per Baptismum, & Poenitentiam, atque ideo solam huic sacramento reservari ultimam perfectionem, & consummationem remissionis peccatorum, quoad ipsorum reliquias, & effectus impe-*

ditibus salutis, qui adhuc supersunt; per quam prouide vim perfectam, & consummatam finaliter remissionis peccatorum, maxime omnium declaratur conceptus quidditativus huius sacramenti. Quapropter Extrema Vnctio comparatur cum Baptismo, & Poenitentia, sed magis cum Poenitentia, sicut dictum est supra comparari Confirmationem cum Baptismo. Vnde conferet non parum ad intelligentiam eorum, quæ dicta, & dicenda sunt de hoc sacramento, si recolatur, quæ dicta sunt de sacramento Confirmationis, quæst. 51. atque deinceps. Videri etiam potest, si placet definitio alia ex parte similis definitioni datæ apud Suarez, disp. 40. sect. 4. quæ tamen non satisfacit omnino ob ea, penes quæ ab eodem Suarez consequenter recedimus in dicta qu. 100.

Ad 1. Non omnia, quæ fecit, ac instituit Christus Dominus, traduntur in sacris litteris, sed quæ sunt fundamentalia, ac necessaria, aut difficilis fidei, ut prænotatum est supra circa confirmationem quæst. 51. initio, & obseruat in præfati D. Thom. quæst. 29. art. 3. ad 1. Non est autem eiusmodi sacramentum Extremæ Vnctionis, ut patet ex eius conceptu, & facili credibilitate expositis nuper art. 1. & 2. Idem verò sacramentum est perfectum, & quidem perfectione immediatè, vel citò perducende ad Gloriam. Nihil autem ad perfectum adduxit lex vetus, multo verò minus perduxit quemquam ad gloriam immediatè, vel etiam citò. Vnde nullum sacramentum potuit esse in ea lege, quod perfecta analogia corresponderet nostræ Vnctioni Extremæ, sed solæ præcessere aliquæ Vnctiones sacræ, quæ genericè tantum, & valde confuse illam adumbrarent.

Ad 2. Institutum D. Dionysij in illo libro est, exponere ordinatam dispositionem Ecclesiasticæ Hierarchiæ. Vnde de his solis sacramentis agit, ex quibus innoteceat ordo Hierarchicus ministrorum, & suscipientium, & quia nihil conferunt ad hunc scopum, Poenitentia, Extrema Vnctio, & Matrimonium, ipsorum ibi non meminit. De reliquo certum est Extremæ Vnctioni inesse vim, & purgatiuam, & illuminatiuam, ut apparebit qu. 100.

Ad 3. Qui putant eisdem rationis esse Vnctionem præscriptam à Iacobo Apostolo, & eam, de qua loquitur Marcus Euangelista, consequenter dicunt Vnctionem quoque illam apud Marcum fuisse verum nouæ legis sacramentum. Vnde nihil præfati dogmati, aut nocet, aut contradicit auctoritas taliter interpretantium Marcum, sed longè probabilius est, ut docet ex communi Interpretum Corn. à Lapide Vnctionem Apostolicam apud Marcum, non fuisse sacramentalem, sed solum præambulam, ac figuratiuam, ut indicat Concilium Tridentinum cap. illo primo huius sacramenti, & pertinuisse re ipsa ad donum curationis iuxta illud Christi Domini, apud Matth. 10. 8. *Infirmos curate*, cui consonat Marcus, dicens, *ungebant agros, & sanabant*. Longè inquam probabilius hoc est: tum quia Apostoli nondum erant sacerdotes, cum ita ungebant: tum quia ungebant indiscriminatim infirmos quoslibet, siue baptizatos, siue infideles, siue moribundos, siue leuius agrotantes, siue dispositos, siue indispuestos ad effectum sacramenti; tum quia omnes indiscriminatim sanabant corporaliter, quotquot ungebant: tum denique, quia in illa Apostolorum Vnctione nullum apparet vestigium virtutis sacramentalis, quam in sua exprimit Iacobus, quam clarissime, ut videtur est. Ex qua postrema ratione euanesceat ratio obiectionis.

Ad 4. Extrema Vnctio, qua vititur Ecclesia, nihilo differt ab Vnctione, quam præscribit Iacobus. Quia Iacobus inducit pluraliter Presbyteros cum accommodata distributione singulorum ad singulos infirmos, ut dicitur quæstion. 99. Quo etiam pacto Presbyteros inducit

inducit Ecclesia ad infirmos. Ad infirmos verò vltimo periclitantes tantum, quam itidem circumstantiam determinat verbum Græcum, quo vtitur Apostolus, vt obseruant in præfenti Valentia, Coninch, Martinon, & alij. Demum alienationem infirmi, & remissionem peccatorum attribuit Apostolus, sicut, & attribuit semper Ecclesia Domino Deo, median- te non minus vñctione, quæ fit in nomine eius ex præscripto eiusdem Apostoli, quam oratione, quæ funditur ad eundem Dominum. Ratio autem, ob quam saluatio infirmi tribuitur specialiter orationi fidei, exponitur quæst. 100. ad 3. Atque indidem apparebit nihil conferre illam orationem fidei ad scopum obiectionis.

Ad 5. Licet hoc sacramentum perficiatur multiplici vñctione, & multiplici enunciatione formæ, omnes tamen vñctiones, & enunciationes constituunt vnum tantum numero sacramentum respectu vniuersiusque infirmi, & infirmitatis. Quia omnes pertinent ad perfectionem, & totalem integritatem eiusdem totius, sicut plures partes vnius domus pertinent ad perfectionem, & totalem integritatem eius, quatenus sicut posteriores istæ partes coniunguntur inter se physice coniunctione aggregatiua; ita priores illas partes connectuntur inuicem moraliter, ex intentione operantis; & ordinatione ad vnum, eundemque finem respectu eiusdem subiecti, & ex ipsa operatione exteriori moraliter continuata, seu non multum interpolata. Videri potest quid simile circa Eucharistiam quæst. 58. ad 4.

QVÆSTIO XCVIII.

Vtrum materia, & forma Extrema-Vñctionis sint oleum ab Episcopo consecratum, & oratio Presbyteri?

Videntur non esse. 1. Quia homines moriuntur vbique. Ergo materia sacramenti subuenientis moribundis deberet esse aliquid vbique proueniens, eo vel maxime, quia non patitur moram indigentia moribundi. Oleum autem non prouenit vbi- que.

2. Extrema Vñctio est sacramentum medicinale. Vinum autem est tam aptum ad medicandum, quam oleum, vt patet ex parabola Sauciat, cui applicatur vinum cum oleo. Luca 10. Ergo vinum tam potest esse materia huius sacramenti, quam oleum.

3. In corruptio Gloriæ, ad quam proximè disponit Extrema Vñctio, correspondet balsamo iusta analogia, quod proinde deberet esse materia huius sacramenti, vel solum, vel simul cum oleo. Confirmatur, quia Innoc. I. in Epistola ad Docentium cap. 8. vt refertur in Concilio Vvormatiensi, & in decr. 96. dist. can. *illud superfluum*, dicit Extremam Vñctionem solere fieri Chrismate, quæ vox significat oleum mixtum balsamo, vt dictum est supra, circa Confirmationem.

4. Absurdum est dicere, eum qui sufficit ad perficiendum sacramentum non sufficere ad sacramentale quoddam præuium respectu eiusdem sacramenti. Sufficit autem simplex sacerdos ad perficiendum hoc sacramentum. Ergo idem sufficit multo magis ad consecrandum oleum, nec præcisè requiritur, vt ea consecratio fiat ab Episcopo. Confirmatur, quia apud Græcos ex antiquissima consuetudine Presbyteri benedicunt oleum infirmorum de licentia, & commissione Episcopi, vt testatur Arcudius lib. 5. de sacram. c. 2. vbi addit eam consuetudinem approbatam fuisse à Clemente VIII. in quadam instru-

R. P. de Esparza Curs. Theol. Tom. II.

ctione de ritibus Græcorum, atque Caiet. Palud. Soto, Victoria, & Valentia dicunt sufficere ad valorem sacramenti, benedictionem Presbyteri saltem benedicens commissione summi Pontificis.

5. In reliquis omnibus sacramentis forma est affirmatiua, & indicatiua, idque videtur esse de ratione sacramenti, vt potè operatiui, & efficacis ex suo conceptu, & non idonei tantum, ad impetrandum aliquid à Deo, sicut impetrat oratio, si expediat, quod petitur, & non aliter, seu non absolute, ac infallibiliter. Ergo male adhibetur in hoc sacramento forma pure deprecatiua, ac optatiua. Confirmatur, quia tempore Diui Ambrosij forma Ecclesiæ Mediolanensis erat affirmatiua, ac indicatiua: *Vngo te oleo sanctificato &c.* vt refert Bonau. dist. 23. p. 1. art. 1. q. 4. Similemque formam refert ibidem Palatius ex lib. Sacramentali Venetorum approbato, vt ipse dicit à Leone X.

Art. 1. Respondetur, materia remota huius sacramenti est oleum simpliciter dictum, idest oleum oliuarum consecratum ab Episcopo, vt tradunt Concilium Florentinum, in dicto §. *Quintum Sacramentum*, & Trid. in prædicto cap. 1. sess. 14. addens id Ecclesiam didicisse ac intellexisse ex Apostolica traditione, per manus accepta. Materia proxima est Vñctio, vt colligitur ex verbis Iacobi supra relatis, & ex eo etiam deprehenditur, quia hoc sacramentum non est permanens sicut Eucharistia, sed consistit essentialiter in vñtu, sicut reliqua sacramenta. Forma, quam trident tradunt Florentin. & Trident. est hæc: *Per istam sanctam Vñctionem, & piissimam suam misericordiam indulgeat tibi Dominus, quidquid deliquisti per visum &c.*

Art. 2. Circa istam formam supponitur iuxta dicta supra in communi, & deinde in particulari, præfertim circa baptismum, & confirmationem quæst. 40. & 53. quamlibet aliam illi æquiualem, perfectè sufficere ad valorem sacramenti. Cæterum necesse est formam esse explicitè, vel saltem implicitè, deprecatiuam, atque modi optatiui, quia quæ est purè affirmatiua, & modi indicatiui, nec congruit verbo orationis expressè à Iacobo *orens super eum*, nec potest æquiualeere formæ determinatè præscriptæ à Conciliis, ideòque venienti ti ex determinata quoad substantiam institutione Christi Domini, iuxta Doctrinam sæpe repetitam superius de materiis, & formis sacramentorum omnium institutis determinatè à Christo Domino, & inuariabilibus ab Ecclesia quoad substantiam ipsarum. Circa materiam remotam non est omnino certum ex fide, quod sit necessarium necessitate sacramenti, seu vt sacramentum validè perficiatur, oleum esse consecratum ab Episcopo, dicentibus, Cajetano, & aliis cum fundamento paulo prius indicato, sufficere, quod sit benedictum à Presbytero ex commissione Episcopi, vel saltem summi Pontificis, cæterum ego dimoueri non possum, circa hoc etiam sacramentum à sententia, quam tenui in simili circa confirmationem, de qua videri potest quæst. 53. Nempe vtrumque Concilium Florentinum, & Tridentinum definit apertè, materiam huius sacramenti esse oleum Benedictum ab Episcopo, nec video, quæ, seu ratione, seu tergiuersatione persuaderi satis possit oleum oliuarum, esse determinatè necessarium necessitate sacramenti propter auctoritatem Conciliorum, & tamen non esse similiter necessarium oleum benedictum ab Episcopo, seu quod sit benedictum ab Episcopo, propter eandem auctoritatem; quandoquidem Concilia æque, eodemque prorsus modo exprimunt entitatem rei, & qualitatem benedictionis Episcopalis.

Art. 3. Quoad materiam proximam, & formam, sciendum

Tr 3